

.06.2026 nr 1-2/26-329/2

ARVAMUS

Kellele: Euroopa Liidu asjade komisjon

Istungi kuupäev: 01.06.2026

Võtsid osa: Komisjoni liikmed: Marek Reinaas, Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Õne Pillak, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi

Komisjoni ametnikud: Eve-Ly Kübard (nõunik-sekretariaadijuhataja), Mari Tänav (nõunik), Kiia Väli (konsultant), Maria Haas (konsultant)

Puudusid: Aleksei Jevgrafov ja Reili Rand

Kutsutud: Kliimaministeeriumi ringmajanduse osakonna energia- ja ressursitõhususe valdkonna juht Riina Tamm

Teema: Arvamuse andmine Euroopa Liidu 2030. aasta järgse energiatõhususe õigusraamistiku avaliku konsultatsiooni kohta

Ülevaade arutelust

Riina Tamm andis Euroopa Liidu 2030. aasta järgse energiatõhususe õigusraamistiku avalikust konsultatsioonist ülevaate. Euroopa Komisjon on teinud avaliku konsultatsiooni, mille vastamise tähtaeg Eestile on 12. juuni 2026. a. Ei ole veel teada, millised mõõdikud ja eesmärgid saavad olema, aga energiatõhususe direktiiv käsitleb nt energiasäästu kohustust, energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtet, avaliku sektori (keskvalitsus, kohalikud omavalitsused, haiglad ja ülikoolid) energiatarbimise ja hoonete rekonstrueerimise eeskuju ning energiasüsteemide tõhustamist, eelkõige kaugkütte ja -jahutuse osas. Konsultatsioon ei ole seotud hoonete energiatõhususe direktiivi ülevaatamisega, kuigi osad teemad kattuvad. Eesti üldine sõnum on, et energiatõhususe eesmärgid tuleb säilitada, aga raamistik peab muutuma paindlikumaks ja realistlikumaks. Liikmesriikide lähteolud on väga erinevad, mis tähendab, et energiasüsteemid, hoonefond, kliima, investeerimisvõimekus ja majanduse struktuur ei ole võrreldavad. Eesti jaoks on oluline, et energiatõhusust ei hinnataks ainult lõppenergia tarbimise kaudu, vaid hindama peab süsteemset mõju, nt elektrifitseerimist, energiamahukust, taastuvenergia kasutust ja kasvuhoonegaaside vähendamist. Hetkel kasutatakse sageli samu investeeringuid nii kliima-, taastuvenergia- kui ka energiatõhususe eesmärkide täitmiseks. Eesti näeb probleemi energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte rakendamises. Põhimõte on õige, aga praktikas puuduvad hetkel selged meetodid nt võrguarenduse, tööstuse või julgeolekuga seotud investeeringute hindamiseks. Eesti jaoks on oluline vältida olukorda, kus vajalikud elektrivõrgu ja energiajulgeoleku investeeringud takerduvad menetlusprotsessidesse. Eesti ei toeta valgete sertifikaatide süsteemi kohustuslikuks muutumist. Valgete sertifikaatidega luuakse n-ö siseriiklik heitkaubanduse süsteem, kus energiaettevõtted hakkavad ostma turult energiasäästu. Väikese turu puhul oleks see keeruline ja suure halduskoormusega süsteem. Liikmesriikidele peab jääma võimalus kasutada erinevaid lahendusi, toetusi, finantsinstrumente, maksumeetmeid ja vabatahtlikke kokkuleppeid. Ettevõtete puhul peavad kohustused lähtuma tegelikust energiatarbimisest ja olema proportsionaalsed. Eesti ei toeta dubleerivat aruandlust olukorras, kus samal ajal lihtsustatakse nt kestlikkusaruandluse nõudeid. Rääkides avalikust sektorist, siis avaliku sektori hoonete rekonstrueerimise kohustus tähendab Eesti jaoks väga suurt

investeeringuvajadust. Praeguse hinnangu järgi tähendaks 3% kohustus u 196 000 m² rekonstrueerimist aastas ehk ligikaudu 470 mln euro suurust investeeringut. Samal ajal tuleb hoonete energiatõhususe direktiivi järgi viia u 2 mln m² avaliku sektori hooneid aastaks 2033 vähemalt E-energiaklassi. Tulenevalt sellest teeb Eesti kaks ettepanekut. Esiteks tuleks rekonstrueerimise kohustuse baasaset reguleerida üle vaadata, et võimaldada arvestada hoonete lammutamist, müüki, asutuste ühendamist ja ka demograafilisi muutusi. Teiseks tuleb võimaldada osaliste rekonstrueerimise arvestamist 3% rekonstrueerimiskohustuse täitmise. Samuti soovib Eesti, et jätkuksid erandid riigikaitseliste objektide, julgeolekuga seotud taristu ja riigi toimepidevuseks oluliste teenuste puhul. Eesti ei toeta, et energiatõhususe direktiivi tuleksid lisaks täiendada transpordisektori energiatõhususe eesmärgid, kuna transport on hetkel kaetud teiste Euroopa Liidu instrumentidega. Rääkides hoonete energiatõhususe direktiivist tulenevast kestlikust taristust, siis Eesti peab oluliseks paindlikkust ja kohalike olude arvestamist.

Urve Tiidus lausus, et Eesti ei toeta mitut Euroopa Komisjoni ettepanekut ja uuris, et kui tõenäoline on, et sellega arvestatakse. Lisaks sõnas kõneleja, et Eesti seisukohtade punktis 1.9 on välja toodud jalgrattaparkimiskohtade rajamine ja küsis, kuidas see teemaga haakub.

Riina Tamm sõnas, et avaliku konsultatsiooni puhul on Euroopa Komisjon ette näinud, et tegemist on lihtsustamise ülesandega. Tugev fookus on küsimustikus olnud nii rahastusel kui ka halduskoormuse vähendamisel. Seega kõigi ettepanekutega, mis puudutavad eelkõige lihtsustamist ja paindlikkuse saavutamist, on hea aruteludesse siseneda. Rääkides jalgrattaparkimiskohtadest, siis see on seotud hoonete energiatõhususe direktiiviga, kus on sees kestlik liikuvustaristu ja see ei käsitle ainult elektrirattaid, vaid kõiki jalgrattaid. Parkimiskohtade arv on seotud kasutajate arvuga hoones ehk teatud protsendi ulatuses tuleb määrata rattaparklaid.

Jaak Aab lausus, et seniste otsuste põhjal on 2028. aastal plaanis käivitada teine heitkogustega kauplemise süsteem (ETS2), mis peaks mõjutama nii hooneid kui ka transporti. Sellest tulenevalt uuris kõneleja, miks soovitakse lisaks valgete sertifikaatide süsteemisse viia.

Riina Tamm vastas, et energiatõhusus puudutab ETS2-te rahastuse kaudu. ETS2-st tulenevad rahalised vahendid suunatakse tõenäoliselt hoonete renoveerimisse või teistesse investeeringutesse. Otsest energiatõhusust ETS2 ei puuduta, seal on see eelkõige seotud kliimaeesmärkide ja taastuvenergia kasutusega. Kuna energiatõhusus on kõiges läbiv teema, siis see kaudselt hakkab mõjutama ja määrab, kuidas energiasäästu eesmärki täidetakse.

Otsus

Komisjon otsustas Vabariigi Valitsuse seisukohti toetada.

Komisjoni otsus oli konsensuslik (Jaak Aab, Mario Kadastik, Rene Kokk, Mart Maastik, Tõnis Mölder, Örne Pillak, Marek Reinaas, Urve Tiidus, Kristina Šmigun-Vähi).

(allkirjastatud digitaalselt)
Marek Reinaas
majanduskomisjoni esimees

Koostaja: Maria Haas
631 6436 maria.haas@riigikogu.ee